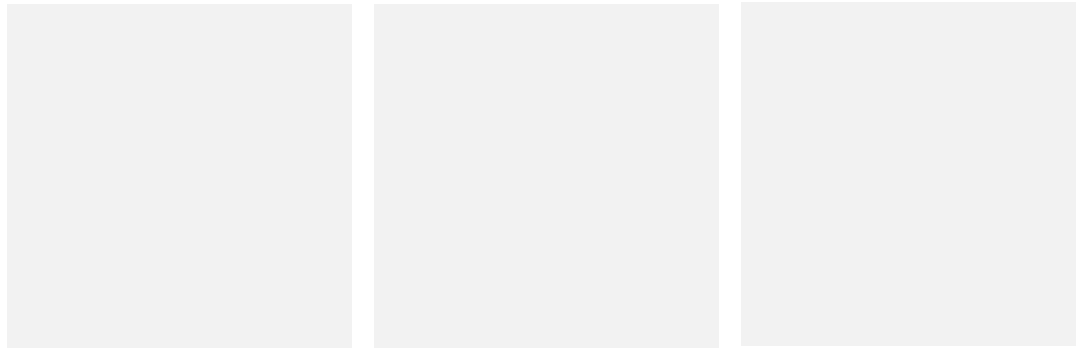

Förorenade områden

och dess påverkan på
kommuner längs Kolbäcksån

Länsstyrelsen
Västmanlands län

Agenda

- Länsstyrelsens roll
- Förorenade områden i Västmanland och kring Kolbäcksån
- Varför ska man arbeta med förorenade områden?
- Hur bör man arbeta med förorenade områden?

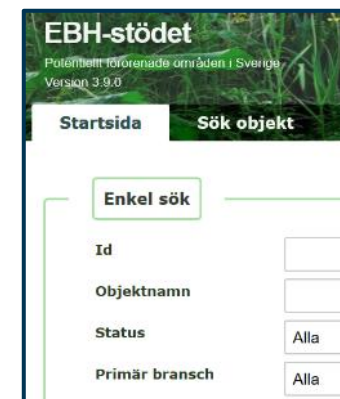
Syfte och mål

- En större förståelse för:
 - vad förorenade områden är
 - varför man ska prioritera att arbeta med dessa
 - vilka vägar som finns framåt för att uppnå uppsatta mål

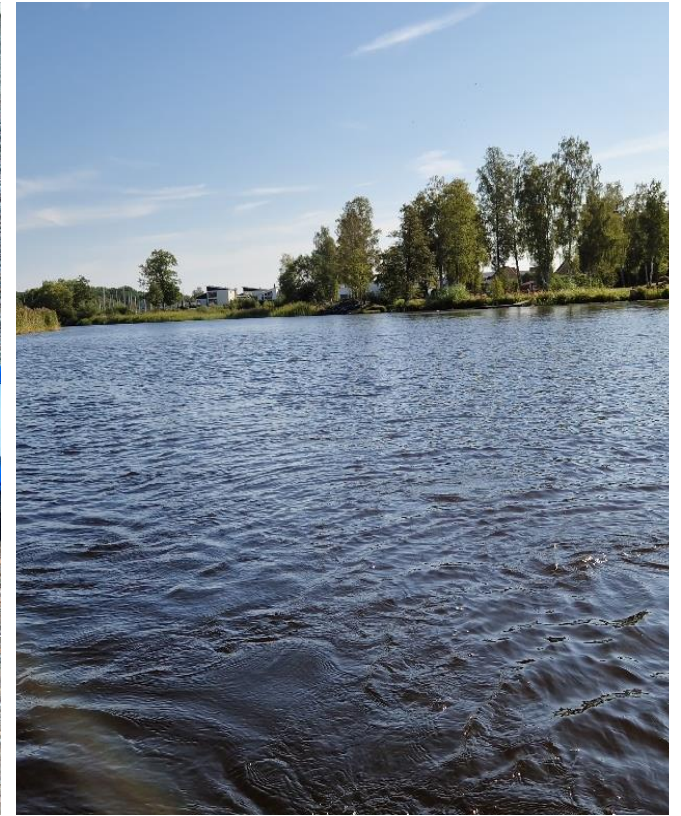
Länsstyrelsens olika roller i arbetet med förorenade områden

- Tillsynsmyndighet
- Tillsynsvägledare till kommuner
- Bidragssamordnare
- Dataadministratör

Regeringsuppdragen Sesam och RUPFO

- Sesam - Sediment
- RUPFO - PFAS
- Verifierande provtagningar

Sedimentprovtagningar 2025

- Engelsbergs bruk, Stabäcks bruk
- Virsbosjön
- Sörstafors
- Mölntorp
- Västerkvarn

Analyser utifrån bransch med tillägg på PFAS om det finns skäl att analysera det.

Länsstyrelsen
Västmanlands län

PFAS provtagningar 2025

- Begagnade Bildelar i Kolbäck AB

Länsstyrelsen
Västmanlands län

EBH-statistik i Västmanlands län

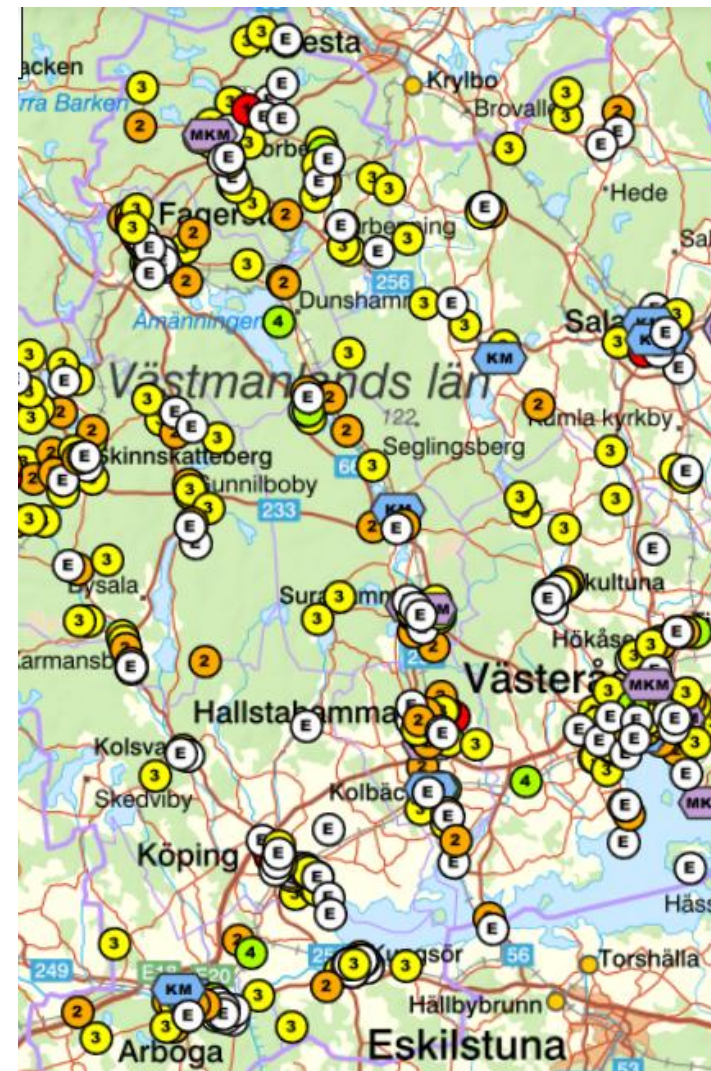
I Västmanlands län finns det just nu **2 559** potentiellt förorenade områden

868 områden är riskklassade 1-4 varav

- **30 områden i riskklass 1**
- **277 områden i riskklass 2**
- 485 områden i riskklass 3
- 76 områden i riskklass 4

Mycket stor risk

Liten risk

Länsstyrelsen
Västmanlands län

Källor specifikt kring Kolbäcksån

- Pappersbruk
- Varv, hamnar etc.
- Kvarnar
- Sågar
- Handelsträdgårdar
- Järnverk
- Bruk

Länsstyrelsen
Västmanlands län

Varför ska vi jobba med att åtgärda förorenade områden?

Miljöbalken möjliggör arbetet

- Miljömålen (www.sverigesmiljomal.se)
- Agenda 2030 (<https://www.globalamalen.se/>)
- Prioriterat område från regeringen

FILM: Varför ska vi jobba med förorenade områden?

Schaktgrop Grimstorp, Jönköping.
Fotograf: Pär Nilsson

Fredriksbergs Pappersbruk, Dalarna.
Fotograf: Sandra Hultgren

Länsstyrelsen
Västmanlands län

Lagar och bestämmelser

Regeringsformen 1 kap 2§

Kommunallagen

Plan- och bygglagen

Miljöbalken

EU-direktiv

*"Det allmänna ska främja en
hållbar utveckling som leder
till en god miljö för
nuvarande och kommande
generationer"*

Kommunal verksamhet som påverkas av förorenade områden

- Samhällsplanering
 - Översiktsplanering
 - Detaljplanering
 - Klimatanpassning
- Mark och exploatering/Fastighetsköp
- Bygglovshantering
- Infrastruktur
- Miljötillsyn
- Hälsoskydd
- Verksamhetsutövare (avfallsanläggningar, reningsverk, masshantering, räddningstjänst m.m.)
- Livsmedelsproducent (vattenverk)

Länsstyrelsen
Västmanlands län

Arbeta strategiskt med förorenade områden

- Händelsestyrt - exploateringar, olyckor, anmälningssärenden
- Egeninitierat - ansvarsutredningar, skyddsobjekt, översiktsplaner
- Handlingsplan - deadline december 2025
 - Nulägesbild
 - Mål, prioriteringar
 - Behovsutredning, resurser

Handlingsplaner

V-Dala Miljö & Bygg
Avesta - Fagersta - Norberg

2023-03-31

Handlingsplan för förorenade områden i Avesta-, Fagersta- och Norbergs kommun

Västmanland – Dalarna miljö- och byggförvaltning

Foton framsida:

1. Verket, Avesta kommun. 2. Oljeön, Fagersta kommun. 3. Trummelsberg, Fagersta kommun. 4. Thorshammars verkstad, Fagersta kommun. 5. Blå Grottan, Norbergs kommun. 6. Döda fallen, Avesta kommun. Källa från respektive kommun.

HANDLINGSPAN FÖR TILLSYN AV FÖRORENADE OMRÅDEN

MILJÖ- OCH BYGGLOVSNÄMNDEN

2021-2025

Länsstyrelsen
Västmanlands län

Prio	Objekt	Kommun	Primär bransch
1	Myrbacksfältet, äldre och nyare delen	Skinnskatteberg	Gruva och upplag - Sulfidmalm, rödfyr
2	Sala Silvergruva (inkl. Bronäsgruvan) samt Pråmån	Sala	Gruva och upplag - Sulfidmalm, rödfyr
3	Bålsjöverksområdets Silvergruva	Norberg	Gruva och upplag - Sulfidmalm, rödfyr
4	Gamla Hyttan i Sala	Sala	Järn-, stål- och manufaktur
5	Thorshammars verkstad AB	Norberg	Tungmetallgjutier
6	Rallstaverken (Sandvik Kanthal)	Hallstahammar	Sekundära metallverk
7	Bodycote Ytbehandling (Kungsörs Galvaniska)	Kungsör	Ytbehandling av metaller elektrolytiska/kemiska processer
8	Snickerifabrik i Valstalund	Hallstahammar	Träimpregnering
9	Riddarhyttans Sågverk inkl spånbank	Skinnskatteberg	Träimpregnering
10	Köpings elektrolytfabrik / Köpings oljerening	Köping	Ytbehandling av metaller elektrolytiska/kemiska processer

Vem bekostar och genomför utredningar och åtgärder?

Förorenaren ska betala

- Verksamhetsutövare
- Fastighetsförvärvare
- Fastighetsägare

- Ansvarig bekostar och genomför

Exploatör

- I de fall exploatering sker på ett förorenat område

- Exploatör bekostar och genomför

Statlig finansiering

- Ansvar saknas enligt 10 kap. MB
- Huvudman finns
- Det förorenade området är nationellt prioriterat

- Staten finansierar, huvudmannen genomför

Finns ansvar enligt 10 kap. MB kan statlig finansiering endast sökas för åtgärder och för den del där ansvar saknas.

Statligt finansierade projekt behöver en huvudman

- Huvudmannen ansöker om medel till Länsstyrelsen
- Länsstyrelsen samordnar olika ansökningar inom länet och ansöker om medel hos Naturvårdsverket till bidragsprojekt
- LST ansvarar för utbetalningar till bidragsfinansierade projekt
- LST sitter med i styr-och ledningsgrupp i projekten
- LST stöttar projektens huvudmän – ofta kommuner eller andra myndigheter

Förorenade
områden som
saknar ansvar!
...eller delvis

Länsstyrelsen
Västmanlands län

Exempel på möjliggörande projekt

Fredriksskans i Kalmar: Deponi i centralt område som blev bostadsområde.

Skytt mossen i Vetlanda: Deponi i centralt område som blev bostadsområde.

Pukebergs glasbruk i Nybro kommun: Fortsatt glasbruk, skola, skydd av äldre bruksmiljö med kulturhistoria och restaurang.

Köpmanholmen i Örnsköldsvik: Före detta pappersbruk som idag används för hamnverksamhet.

BT Kemi i Teckomatorp: Bekämpningsmedelstillverkning som blev strövområde.

Vinterviken i Stockholm: Tidigare dynamittillverkning (Alfred Nobel) som blivit strövområde med mera.

Gävle gasverk/Stenborgskanalen i Gävle: Gammalt gasverk som blev strövområde och kulturcenter.

Information från NV:s webbplats 2023

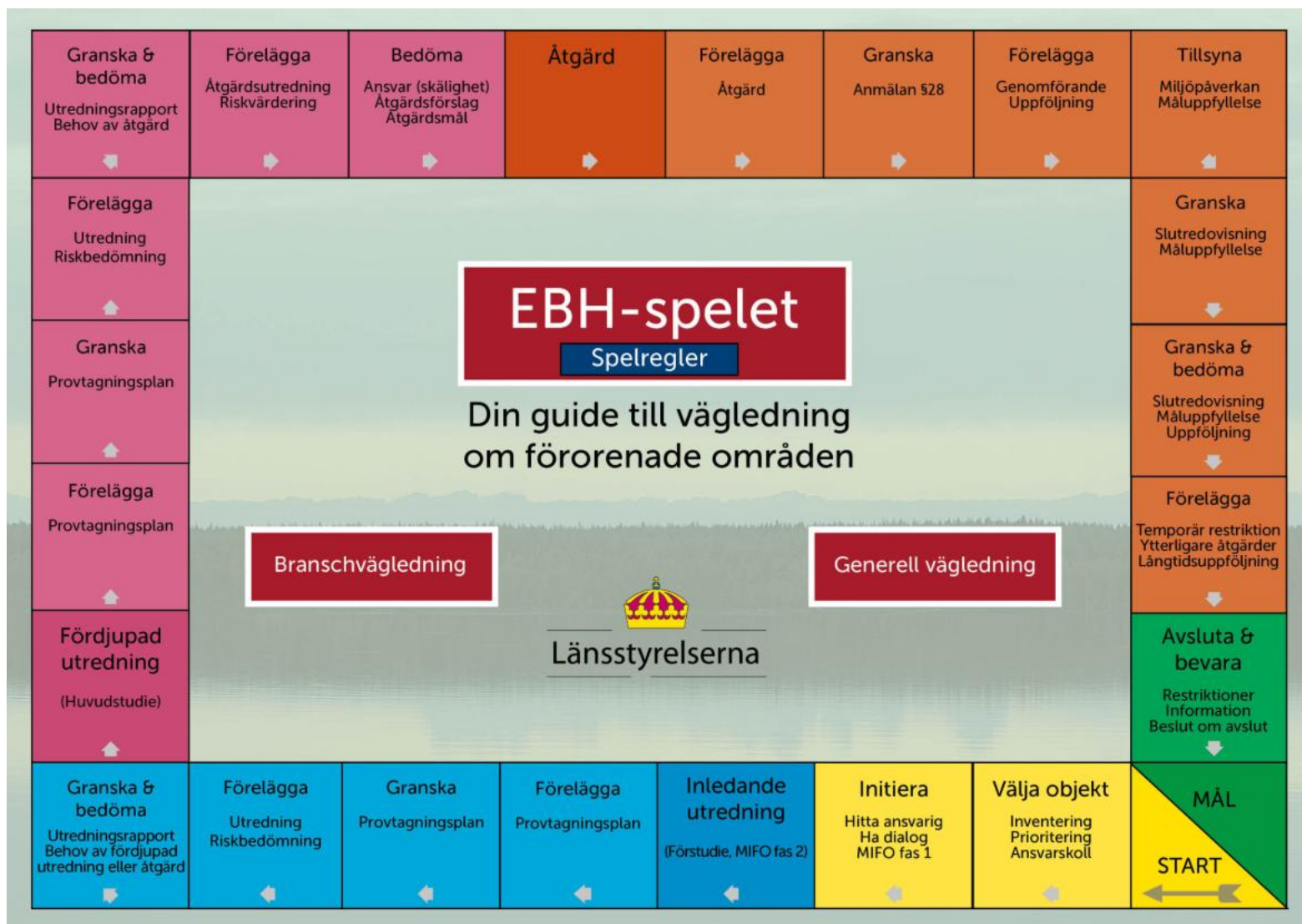

Länsstyrelsen
Västmanlands län

Var ska fokus ligga?

- Arbeta strategiskt
 - Vilka områden är innebär högst risk?
 - Vilka skyddsobjekt finns i närheten?
 - Vad behöver prioriteras?
- Alla områden som ska åtgärdas måste utredas först
 - Förhållandevis lång process som sker stegvis
 - Det är många områden som ska åtgärdas t.o.m. 2050.
- Att avvakta med undersökningar och åtgärder kan innebära högre kostnader i framtiden då föroreningen kan sprida sig

EBH-processen

Sammanfattning

- Det finns många potentiellt förorenade områden i våra län
- Många kommunala verksamheter påverkas
- EBH-processen tar lång tid = viktigt att sätta igång
- Arbeta på ett strategiskt sätt för att uppnå målen i tid
- Kommunala huvudmän behövs i projekt där ansvar saknas
- Samarbete över kommun- och länsgränser

Tack

Frida Nilsson

frida.j.nilsson@lansstyrelsen.se

Länsstyrelsen
Västmanlands län